



Nove mjere za borbu protiv utaje PDV-a prilikom trgovine na daljinu (online prodaje)

prof. dr. sc. **Nikola Mijatović**

Izmjene i dopune Direktive 2006/112/EZ pružateljima usluga platnog prometa s poslovnim nastanom u EU stvaraju novu obvezu izvješćivanja u pogledu vođenja evidencije o plaćanjima koja obrađuju i njihovim korisnicima („primatelji uplate“), dotle su izmjene i dopune Uredbe (EU) 904/2010 usmjerene na razvoj Središnjeg elektroničkog sustava informacija o plaćanju („CESOP“), koji će prikupljati, pohranjivati i obrađivati podatke prije negoli će ih staviti na raspolaganje stručnjacima država članica za borbu protiv prijevара u vezi s PDV-om. Uvođenjem usklađenog standardnog obrasca unutar CESOP-a smanjit će se administrativno opterećenje pružatelja platnih usluga i prikupiti podatci nužni za identifikaciju prodavatelja koji prima prekomjernu količinu prekograničnih plaćanja (ne primaju se nikakvi podatci o kupcu). Posljedično, takvim protokom informacija pospješuje se borba protiv PDV-prijevara u slučaju trgovine na daljinu.

Navedena (nova) pravila o transparentnosti stupila su na snagu 1. siječnja 2024. godine. Državama članicama trebala bi omogućiti učinkovitije suzbijanje prijevара povezanih s PDV-om prilikom prodaje na daljinu (**online sale**). Donošenjem novih pravila nacionalnim poreznim vlastima unutar EU pružit će se informacije o plaćanjima pomoću kojih će lakše otkrivati prijevара povezane s PDV-om, naročito u slučaju prodaje na daljinu koja nije u cijelosti pokrivena propisima o PDV-u i koja kao takva otvara prostor poreznim prijevarama.

Više o navedenom u nastavku članka.

1. Uvod

Porez na dodanu vrijednosti (PDV), uz porez na dohodak, predstavlja najznačajniji porezni oblik u državama članicama EU. Riječ je opotrošnom porezu odnosno porezu na promet; obvezi njegova plaćanja podliježe promet (potrošnja) širokog kruga dobara i usluga na tržištu.

Gotovo da nema proizvoda odnosno usluge koja se nudi na tržištu, a da ne podliježe PDV-u. Izuzeti su jedino proizvodi i usluge koji se nalaze u sustavu poreznih oslobođenja (izuzeća) opseg kojih varira od države članice do države članice. Budući da je PDV jedan od osnov-

nih izvora (poreznih) prihoda za države članice, pravila o PDV-u igraju porezno najznačajniju ulogu na jedinstvenom tržištu EU. Prema dostupnim podacima, godine 2021. prihodi od PDV-a predstavljali su 27 % ukupnih godišnjih poreznih primitaka na razini EU. Taj porezni oblik također služi i kao parametar primjenom kojeg se izračunavaju vlastita sredstva EU. Na usklađenu osnovicu PDV-a svake države članice primjenjuje se stopa od 0,3 % te se tako dobiveni iznosi – kao nacionalni doprinos – doznajuju u proračun EU: 2021. godine države članice su na ime sredstava od PDV-a u proračun EU uplatile iznos od 17,97 milijardi eura. Nacionalne uplate po osnovi PDV-a predstavljale su 11 % vlastitih sredstava EU-a.



2. Godišnje izvješće Europske komisije o PDV-jazu(2023)

Prilikom bilo kakve reforme postojećeg sustava PDV-a na razini EU polazi se, u pravilu, od visine (ne)ubranih prihoda od PDV-a. U literaturi se spominje pojam *PDV-jaz* (engl. *VAT-Gap*). Predstavlja konkretan pokazatelj (ne)uspješnosti nacionalnih poreznih vlasti prilikom (ne)ubiranja prihoda od PDV-a. Riječ je o iznosu koji predstavlja razliku između očekivanih prihoda od PDV-a (koji su se teoretski mogli naplatiti) u pojedinoj državi članici i stvarno ubranih prihoda od PDV-a. Godine 2021. na razini EU opći PDV-jaz – razlika između teoretski mogućih i stvarno ubranih prihoda – iznosio je 61 milijardu eura odnosno 5,3 % ukupne obveze PDV-a (poreznog iznosa koji bi se prikupio u slučaju pune usklađenosti). Unatoč tome što je iznos gubitaka PDV-a nešto manji negoli je to bio prethodne godine, tako velike vrijednosti izrazito su neprihvatljive sa stanovišta proračunskog salda jer stvaraju značajne proračunske manjkove (npr. riječ je o iznosima koji su se mogli koristiti za plaćanje javnih usluga poput škola i bolnica).

Europska komisija u listopadu 2023. objavila je godišnje izvješće o PDV-a jazu unutar EU (*VAT Gap Report 2023*). Analizira usklađenost PDV-a unutar EU i uočene nedostatke na razini EU i pojedinih država članica. U stvarnosti predstavlja mjeru ukupne neusklađenosti PDV-a. Odražava se kao razlika između poreznih prihoda koji bi bili prikupljeni u slučaju potpune usklađenosti i stvarnih (ubranih) primitaka po osnovi PDV-a. Za potrebe izračuna uzimaju se ukupni prihodi od PDV-a koji bi se teoretski mogli realizirati – pod pretpostavkom savršenog ispunjavanja poreznih obveza – u situaciji kada bi se jedinstvena stopa PDV-a primjenjivala na krajnju (tuzemnu) uporabu svih dobara i usluga.

Glavno pitanje kojim se izvješće bavi jest nepridržavanje propisa o PDV-u od strane poreznih obveznika. Brojni su razlozi koji dovode do tog nepridržavanja: Primjerice, to može biti (pasivno ili aktivno) iskorištavanja pravnih praznina u poreznim propisima, utaja ili organizirane velike porezne prijevare, (nenamjerne) administrativne pogreške, (nenamjerni) propusti i bankroti koji nisu prijevarnog karaktera, itd. Glavni interes studije, ipak, porezne su prijevare, utaje i izbjegavanje plaćanja poreza. Zahvaljujući tim radnjama, proračuni država članica EU godišnje gube milijarde eura. Time se, ujedno, ugrožava načelo poštenog oporezivanja i ometa pošteno tržišno nadmetanje između poduzeća.

Pored nepridržavanja važećih propisa o PDV-u, do manjka (propuštanja) odnosno jaza poreznih prihoda od PDV-a dolazi, između ostalog, i zbog političkih odluka o visini poreznih stopa, sužavanju porezne osnovice ili smanjenju obveze PDV-a za pojedine dijelove porezne osnovice. Dakle, dijelom i zbog politike neusklađenih poreznih stopa PDV-a i izuzeća (oslobođenja) od plaćanja PDV-a. Riječ je o političkim odlukama koje se dijelom donose i radi postizanja ciljeva preraspodjele ili osiguranja određenih poticaja poreznim obveznicima na teret PDV-prihoda.

Godine 2021. zabilježen je porast BDP-a u svih 27 država članica EU-a. Razlog tome su, uglavnom, postupan gospodarski oporavak od pandemije COVID-a, kao i mjere uvedene za ograničavanje štetnih gospodarskih učinaka pandemije. Ukupno gledano, gospodarstvo EU-27 realno je poraslo za 5,6 % u odnosu na 2020. godinu, dok su najveća povećanja zabilježena u Irskoj (15,1 %), Hrvatskoj (13,1 %) i Malti (11,7 %). Snažniji porast BDP-a, općenito, zabilježen je u državama koje su bile jače pogođene pandemijom COVID-a jer su izrazito ovisne o turističkom sektoru. Osnovnu komponentu osnovice PDV-a predstavlja potrošnja kućanstava koja je na razini EU-27

porasla za 6,6 %. Do visoke stope rasta došlo je, dijelom, i zbog niskih baza iz prethodne 2020. godine, kao i znatne promjene obrazaca potrošnje u razdoblju između 2020. i 2021. godine.

Godine 2021. nekoliko je država članica EU uvelo privremene promjene svojeg sustava PDV-a. Tako je Njemačka u siječnju 2021. vratila svoju redovnu stopu PDV-a, nakon što ju je privremeno smanjila 2020. godine kao mjeru za poticaj gospodarstva usred pandemije. Također je i Irska imala privremeno smanjenje stope PDV-a do veljače 2021. godine. Nekoliko je država provelo mjere za ublažavanje visokih troškova energije (npr. Cipar, Češka i Španjolska uvele su privremeno smanjenje stope PDV-a na potrošnju električne energije). Druge države poput Bugarske uvele su stopu od 0 % na cjepiva protiv COVID-a i dijagnostičke uređaje.

3. Razvoj novih tehnologijadodatno otežava naplatu PDV-a

Iako, kao što je navedeno, postoji više razloga gubitka prihoda od PDV-a, znatan udio tog gubitka predstavljaju prijevare radnje u vezi s PDV-om, uključujući prodaju na daljinu kada potrošači iz EU kupuju proizvode izvan EU, a prodavatelji (prevaranti) prilikom pakiranja naručene proizvode krivo označavaju kao robu niske vrijednosti kako bi smanjili obvezu PDV-a ili čak otklonili plaćanje PDV-a prilikom uvoza tih proizvoda. Naime, korištenje interneta i novih tehnologija poduzećima omogućava prodaju robe u inozemstvu bez potrebe za uspostavom bilo kakve fizičke prisutnosti na tom području. To posljedično nacionalnim vlastima otežava kontrolu jer, praktički, ovise o dobroj volji stranih prodavatelja koji hoće ili neće prijaviti svoje transakcije na području neke države članice. Poznato je da način organizacije i strukturiranja PDV-a unutar EU pretpostavlja suradnju između država članica, ali uglavnom u pogledu tradicionalnih poslova. Do istraga vezanih uz prijevare PDV-a dolazi tek kad nacionalna porezna vlast unutar EU dođe do spoznaja o poduzećima koja su osnovana na njihovom području i registrirana su za potrebe PDV-a na istom tom području.

Zahvaljujući trgovini na daljinu (*e-trgovini*), internetske trgovine koje prodaju unutar EU moguće je uspostaviti bilo gdje u svijetu. Čak i kad je država članica svjesna da neki prodavatelj putem mrežne stranice (*web-stranice*) isporučuje robu ili usluge na njezinom području, izuzetno teško može identificirati stvarnog prodavatelja koji stoji iza mrežne stranice. Nedostatak informacija čini joj poteškoće prilikom traženja i međusobne razmjene informacija jer joj nije poznato od koga tražiti i s kim dijeliti informacije. Shvatljivo je da takva situacija znatno otežava mogućnost identificiranja podrijetla internetskih poduzeća koja prodaju robu ili usluge u drugoj državi članici. Iz tog razloga nacionalnim poreznim vlastima nedostaju informacije nužne za utvrđivanje je li plaćen točan iznos PDV-a ili nije.

Primjerice, moguće je da neki internetski prodavatelji koji nisu fizički prisutni u državi članici EU-a prodaju robu i usluge potrošačima unutar EU bez da su prethodno registrirani kao obveznici PDV-a na području EU ili prijavljuju manje iznose od stvarne vrijednosti svoje prodaje na internetu. Zato državama članicama trebaju instrumenti koji će lakše otkriti i zaustaviti takvo protupropisno ponašanje. Korištenjem podataka o plaćanju i uspostavom CESOP-a stručnjacima za borbu protiv poreznih prijevara od 2024. godine omogućit će se raspolaganje informacijama potrebnim za identifikaciju prodavatelja u inozemstvu koji isporučuju robu ili usluge na njihovom području (o tome u nastavku).

4. Nova pravila o transparentnostima snazi od 2024. godine

Dana 18. veljače 2020. Vijeće je prihvatilo zakonodavni paket koji se bavi skupljanjem podataka radi poboljšanja borbe protiv PDV-prijevара u slučaju trgovine na daljinu. Zakonodavni paket sastoji se od dva pravna teksta:

- Direktive Vijeća (EU) 2020/284 od 18. veljače 2020. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu uvođenja određenih zahtjeva za pružatelje platnih usluga, i
- Uredbe Vijeća (EU) 2020/283 od 18. veljače 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 904/2010 u pogledu mjera za jačanje administrativne suradnje radi suzbijanja prijevара u vezi s PDV-om.

Dok izmjene i dopune Direktive 2006/112/EZ („Direktive o PDV-u“) pružateljima usluga platnog prometa s poslovnim nastanom u EU stvaraju novu obvezu izvješćivanja u pogledu vođenja evidencije o plaćanjima koja obrađuju i njihovim korisnicima („primatelji uplate“), dotle su izmjene i dopune Uredbe (EU) 904/2010 usmjerene na razvoj Središnjeg elektroničkog sustava informacija o plaćanju („CESOP“), koji će prikupljati, pohranjivati i obrađivati podatke prije nego li ih staviti na raspolaganje stručnjacima država članica za borbu protiv prijevара u vezi s PDV-om. Uvođenjem usklađenog standardnog obrasca unutar CESOP-a smanjit će se administrativno opterećenje pružatelja platnih usluga i prikupiti podatci nužni za identifikaciju prodavatelja koji prima prekomjernu količinu prekograničnih plaćanja (ne primaju se nikakvi podatci o kupcu). Posljedično, takvim protokom informacija pospešuje se borba protiv PDV-prijevара u slučaju trgovine na daljinu.

Navedena (nova) pravila o transparentnosti stupila su na snagu 1. siječnja 2024. godine. Državama članicama trebala bi omogućiti učinkovitije suzbijanje prijevара povezanih s PDV-om prilikom prodaje na daljinu (*online-sale*). Donošenjem novih pravila nacionalnim poreznim vlastima unutar EU pružit će se informacije o plaćanjima pomoću kojih će lakše otkrivati prijevارة povezane s PDV-om, naročito u slučaju prodaje na daljinu koja nije u cijelosti pokrivena propisima o PDV-u i koja kao takva otvara prostor poreznim prijevarama. U skladu s novim pravilima, pružatelji platnih usluga koji nude platne usluge u EU morat će pratiti korisnike (primatelje plaćanja) prekograničnih plaćanja i od 1. travnja 2024. godine državama članicama EU dostavljati informacije o onim korisnicima koji prime više od 25 prekograničnih plaćanja po tromjesečju.

5. Uspostava novog Središnjeg elektroničkog sustava informacija o platnom prometu (CESOP-a)

Novi sustav rezultat je višegodišnje kontinuirane suradnje između Komisije, država članica, EUROFISC-a i industrije. Naime, godine 2021. započelo se s razrađivanjem parametara po kojima sustav treba raditi i s kojim sustavima treba biti povezan. S obzirom na velik broj transakcija i nekoliko milijuna primatelja u sustavu, nemoguće

je pojedinačno provjeriti svaku transakciju. Upravo iz tog razloga pristupilo se međusobnom uvezivanju nekoliko sustava i odabiru odgovarajućih parametara koji olakšavaju i automatiziraju prepoznavanje i otkrivanje mogućeg sumnjivog ponašanja ili neusklađenosti. U slučaju uočavanja određenih odstupanja odnosno nepodudaranja, od sustava se očekuje identifikacija i označavanje trgovca, dok je nacionalnim tijelima prepušteno donošenje odluke o nastavku dalje istrage. Pružatelji platnih usluga od samog su početka bili uključeni u razvoj novog sustava. U okviru radne skupine, u kojoj su bili uključeni i predstavnici pružatelja usluga, surađivalo se s državama članicama radi pružanja objašnjenja i smjernica industriji o obvezama izvješćivanja, pružanja popisa često postavljenih pitanja i identifikiranja tehničkih zahtjeva za razvoj CESOP-a.

U tom smislu, donošenjem spomenute Uredbe 2020/283 Europska komisija uspostavila je novi *Središnji elektronički sustav informacija o platnom prometu* (engl. Central Electronic System of Payment, CESOP) (u daljem tekstu: CESOP). Služi kao nova europska baza podataka koja predstavlja središnji elektronički sustav za informacije o plaćanjima; sustav će dobivene informacije pohranjivati, objedinjavati i međusobno provjeravati s drugim podacima. Zahvaljujući tom dijeljenju i razmjeni podataka o plaćanju olakšat će se identificiranje (suspektnih) prodavatelja na daljinu (*online-prodavatelja*). Uspostavom i korištenjem CESOP-a državama članicama olakšan je rad na otkrivanju potencijalnih prijevара i sprječavanju gubitaka prihoda od PDV-a. Razlog tome činjenica je da podatke potrebne za ovu analizu već prikupljaju i čuvaju pružatelji usluga platnog prometa kada omogućavaju prodaju na daljinu. Posao strukturiranja i razvoja sustava bio je izuzetno složen; postoji potreba njegove stalne dogradnje i nadogradnje kako bi sustav ostao aktualan i u budućnosti olakšao rad stručnjaka za borbu protiv prijevара. U tom smislu, CESOP je već povezan s drugim sustavima i sličnim aplikacijama (npr. aplikacijom koja podržava prijavu PDV-a prekograničnih transakcija). Zahvaljujući toj suradnji, kao i korištenju odgovarajućih indikatora, sustav može automatski otkriti tzv. crvene zastavice ili upozorenje o riziku. Prvi vidljivi rezultati suradnje takve vrste očekuju se 2025. godine.

6. Način funkcioniranja CESOP-a u stvarnosti

Prilikom uspostave novog sustava krenulo se od inicijalne (početne) radnje. Potrebno je najprije identificirati plaćanje i potom transakciju pratiti kako bi se utvrdilo odakle novac dolazi te na taj način potražiti poveznicu s određenom državom članicom.

Vodeći pružatelji platnih usluga su banke, institucije za elektronički novac, institucije za platni promet i poštanske žiro usluge koji kao takvi omogućavaju više od 90 % internetske kupnje u EU. Novim pravilima o izvješćivanju nalaže se da pružatelji usluga plaćanja (platnih usluga) –npr. banke, kartičarske kuće –prijavljuju poreznim tijelima informacije o plaćanju kada bude dosegnut prag od 25 prekograničnih transakcija po tromjesečju u slučaju plaćanja na daljinu (*online-plaćanje*) subjektu koji se nalazi u drugoj državi članici ili izvan područja EU. Spomenuti prag služi kao pokazatelj moguće komercijalne aktivnosti. Postoje jasne smjernice kada je ovaj prag dosegnut odnosno prekoračen i na koji način treba obaviti izvješćivanje.

Opseg obveze izvješćivanja utvrđen je člankom 243.b Direktive 2006/112/EZ kako je to uvedeno Direktivom Vijeća (EU) 2020/284 (tzv. „CESOP izvješćivanje“). Članak 243.b stavak 1. propisuje pravila obveze izvješćivanja: „Države članice zahtijevaju od pružatelja platnih usluga da vode dovoljno detaljnu evidenciju primatelja plaćanja i plaćanja u vezi s platnim uslugama koje pružaju za svako kalendarsko tromjesečje kako bi se nadležnim tijelima država članica

1 EUROFISC je digitalna platforma osnovana 2010. godine. Povezuje porezne i carinske uprave država članica EU. Države članice nakon što detektiraju sumnjive aktivnosti ili lažne prodavače podnose prijavu. Putem brze razmjene informacija EUROFISC predstavlja „sustav ranog uzbunjivanja“ koje države članice koriste vezano za poduzeća i njihovo poslovanje koje bi moglo biti povezano s potencijalnim/stvarnim pokušajem međunarodnih PDV-prijevара. Države članice imaju mogućnost dalje koordinacije radnji na razini EU (kontrola na više razina, administrativni upiti i revizije). Službenici nadležni za suradnju s EUROFISC-om imaju ovlasti poduzimanja odgovarajućih mjera na nacionalnoj razini (npr. postupanje sa zahtjevima o informacijama, revizije ili odjavu iz registra PDV brojeva).



omogućilo provođenje kontrole nad isporukama robe i usluga koje se u skladu s odredbama glave V. smatraju izvršenim u državi članici kako bi se ostvario cilj suzbijanja prijevара u vezi s PDV-om. Zahtjev iz prvog podstavka primjenjuje se samo za platne usluge koje se pružaju u vezi s prekograničnim plaćanjima. Plaćanje se smatra prekograničnim kada se platitelj nalazi u jednoj državi članici, a primatelj plaćanja nalazi se u drugoj državi članici, na trećem teritoriju ili u trećoj zemlji.“

Prema tome, postoje tri zahtjeva koja moraju biti ispunjena da bi se pokrenula obveza izvješćivanja o pružateljima platnih usluga (obveznika):

- 1) Subjekt izvješćivanja mora biti pružatelj usluga platnog prometa kako je to definirano člankom 243.a stavkom 1. Direktive 2006/112/EZ: „pružatelj platnih usluga“ znači bilo koju kategoriju pružatelja platnih usluga navedena u članku 1. stavku 1. točkama od (a) do (d) Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća ili fizička ili pravna osoba kojoj je dopušteno izuće u skladu s člankom 32. te direktive.
- 2) Subjekt koji izvješćuje mora pružati usluge plaćanja kako je to definirano člankom 243.a stavkom 2. Direktive 2006/112/EZ: „platna usluga“ znači bilo koju poslovnu aktivnost utvrđenu u točkama od 3. do 6. Priloga I. Direktivi (EU) 2015/2366.
- 3) Subjekt koji izvješćuje mora biti uključen u obradu plaćanja kako je to definirano člankom 243.a stavkom 3. Direktive 2006/112/EZ, između platitelja i primatelja plaćanja, ako se platitelj nalazi u državi članici, a primatelj u drugoj državi članici, na trećem teritoriju ili u trećoj zemlji: „plaćanje“ znači, pridržavajući se isključenja iz članka 3. Direktive (EU) 2015/2366, „platna transakcija“ kako je definirana u članku 4. točki 5. te direktive ili „novčana pošiljka“ kako je definirano u članku 4. točki 22. te direktive.

Dodatno se za pokretanje postupka izvješćivanja traže sljedeći uvjeti:

- a) prijavljena plaćanja moraju biti prekogranična (članak 243.b stavak 1., 2. podstavak: „Zahtjev iz prvog podstavka primjenjuje se samo na platne usluge koje se pružaju u vezi s prekograničnim plaćanjima. Plaćanja se smatraju prekograničnim kada se platitelj nalazi u jednoj državi članici, a primatelj plaćanja se nalazi u drugoj državi članici, na trećem teritoriju ili u trećoj zemlji.“);
- b) prije negoli se pristupi prijenosu bilo kakve informacije pružatelj platnih usluga mora izvršiti više od 25 prekograničnih plaćanja po tromjesečju određenom primatelju plaćanja (članak 243.b stavak 2.: „Zahtjev kojim pružatelj platnih usluga podliježu na temelju stavka 1. primjenjuje se ako pružatelj platnih usluga tijekom kalendarskog tromjesečja istom primatelju plaćanja pruži platne usluge koje predstavljaju više od 25 prekograničnih plaćanja...“).

Nakon što taj prag bude dosegnut odnosno prekoračen, poslana/dobivene informacije centralizirat će se u europskoj bazi podataka odnosno središnjem elektroničkom sustavu platnog prometa (CESOP). U okviru CESOP-a dobivene se informacije pohranjuju i unakrsno provjeravaju s drugim europskim bazama podataka te se dobiveni rezultati putem mreže EUROFISC-a prosljeđuju stručnjacima država članica (uključenim u tu mrežu) radi lakše analize podataka i identifikacije internetskih prodavatelja koji ne ispunjavaju obveze u pogledu PDV-a, uključujući i poduzeća izvan EU. Tim novim mjerama nacionalnim poreznim vlastima pružit će se instrument za otkrivanje mogućih prijevара u vezi s PDV-om u području trgovine na daljinu koje provode prodavatelji s poslovnim nastanom u drugoj državi

članici ili državi koja nije članica EU. Mjere su, inače, usklađene s pravilima o zaštiti podataka. Poreznim tijelima prenose se samo informacije o plaćanjima za koja je vjerojatno da će biti povezana s gospodarskom djelatnošću, dok informacije o samom potrošaču i o razlogu plaćanja nisu predmet prijenosa informacija. Prema tome, budući da se obveza izvješćivanja odnosi isključivo na osobu ili subjekt koji prodaje, sustav CESOP-a u praksi će voditi evidenciju isključivo o korisniku (primateljima plaćanja), ali ne i evidenciju o kupljenim proizvodima ili uslugama.

Odredbe sadržane u članku 243.a Direktive 2006/112 pružaju odgovore na sljedeća pitanja: Koji su subjekti obuhvaćeni opsegom? Koji je obuhvat plaćanja? Koje su usluge obuhvaćene plaćanjem?

7. Na koje se subjekte odnose obveze izvješćivanja?

Obveza izvješćivanja primjenjuje se samo na pružatelje usluga platnog prometa navedene u članku 243.a stavku 1. Direktive 2006/112/EZ: To je *bilo koja kategorija pružatelja platnih usluga* navedena u članku 1. stavku 1. točkama od (a) do (d) Direktive (EU) 2015/2366 (➔ kreditne institucije i njihove podružnice na području EU, institucije za elektronički novac i njihove podružnice na području EU, poštanske žiro institucije koje u skladu s nacionalnim pravom imaju pravo pružati platne usluge, te institucije za platni promet) koje pružaju usluge platnog prometa unutar EU. Može uključivati i poduzeća koja pružaju usluge plaćanja kao što su izdavanje kreditnih/debitnih kartica, prihvaćanje platnog prometa, obradu plaćanja, iniciranje plaćanja, platforme koje pružaju usluge platnog prometa i djeluju u ime platitelja i primatelja, itd.

Pružatelji usluga platnog prometa koji ne pružaju usluge platnog prometa unutar EU ne moraju ispunjavati nikakvu obvezu izvješćivanja. Dodatno, iako je definicija pružatelja platnih usluga dosta široka i pokriva veći dio plaćanja na tržištu, dozvoljeno je da nisu sve platne usluge obuhvaćene obvezom izvješćivanja. Naime, moguće je da se neki subjekt kvalificira kao pružatelj platnih usluga prema članku 243.a stavku 1. Direktive 2006/112/EZ, ali ne pruža niti jednu od usluga platnog prometa iz članka 243.a stavka 2. U tom slučaju, ne podliježe obvezi izvješćivanja.

8. Koji je obuhvat plaćanja?

Obveza izvješćivanja odnosi se na one informacije koje će pružatelj usluga platnog prometa morati voditi u svojim evidencijama. Pojam plaćanja usko je povezan s definicijom „platnih transakcija“ prikazanih u članku 4. stavku 5. Direktive 2015/2366/EU: čin polaganja, prijenosa ili podizanja novčanih sredstava koji inicira platitelj ili primatelj plaćanja ili se inicira u ime platitelja, bez obzira na osnovne obveze između platitelja i primatelja plaćanja. Također pokriva i novčane doznake definirane člankom 4. stavkom 22. Direktive 2015/2366/EU: platna usluga u okviru koje se novčana sredstva primaju od platitelja bez otvaranja računa za plaćanje na ime platitelja ili primatelja plaćanja, s isključivom svrhom prijenosa odgovarajućeg iznosa primatelju plaćanja ili drugom pružatelju platnih usluga koji djeluju u ime primatelja plaćanja, i/ili ako se takva novčana sredstva primaju u ime primatelja plaćanja te mu se stavljaju na raspolaganje. Pojednostavljeno, pojam plaćanje odnosi se na prijenos sredstava od platitelja (inicijatora) do primatelja plaćanja (korisnika). Dok je platitelj onaj čija se sredstva prenose prilikom izvršenja plaćanja (➔ najčešće je on i inicijator plaćanja, iako je moguće i izravno terećenje), dotle je primatelj korisnik sredstava prenesenih prilikom izvršenja plaćanja.

